

przez instancje europejskie (chodzi tu przede wszystkim o zgodność systemów ubezpieczeń społecznych oraz o problematykę łączenia życia zawodowego z rodzinnym).

Przytoczę krótką typologię europejskich polityk rodzinnych sformułowaną w 1995 roku: „Walka z brakiem stabilności i pomoc mieszkaniowa w Irlandii, Anglii i Grecji, pierwszeństwo dla dziecka i model sprzyjający matce pozostającej w domu w Holandii, Luxemburgu i Niemczech, polityka niezmieszkiwana w Belgii, we Włoszech i Portugalii, koncepcja szerszej interwencji państwa w sferę rodziny w Danii, Francji i Hiszpanii” (C. Boissieres w „Recherches et Prévisions”, 1995 nr 4, CNAF). W Szwecji kładzie się nacisk na wyrównywanie szans kobiet i umożliwienie im pracy zawodowej, faworyzuje się samotne rodzicielstwo, Francja wspiera rodzinę i promuje wielodzietność.

Jeśli chodzi o system świadczeń rodzinnych, w poszczególnych krajach przyjęto różne rozwiązania. W niektórych z nich są to tylko zasiłki rodzinne (np. w Niemczech, Holandii, Grecji), w innych obowiązuje rozbudowany system świadczeń (np. we Francji, w Portugalii, Finlandii). W wielu krajach europejskich sprawą polityki rodzinnej zajmuje się osobne ministerstwo. Tak rozwiązują ten problem: Irlandia, Niemcy, Francja, Słowenia, Węgry, Luxemburg, Słowacja, Belgia, Łotwa.

Przykład polityki rodzinnej – Francja

Warto przyjrzeć się Francji, która ma w Europie najdłuższą tradycję w zakresie polityki rodzinnej. Jej system polityki rodzinnej okazał się najbardziej skuteczny. Francja jako jedyny w Europie kraj osiągnęła w 2008 roku prostą zastępowalność pokoleń. Stanowi przykład państwa realizującego życzliwość wobec rodziny poprzez system prawno-ekonomiczny. System ten opracowano z myślą o umożliwieniu łączenia życia zawodowego z rodzinnym i ułatwieniu rodzicom przyjęcia i wychowywania dzieci.

Po pierwsze, w rozliczeniu podatkowym uwzględnia się ilość dzieci zarówno za pomocą kwoty wolnej, jak też ilorazu rodzinnego (połączenie tych dwóch elementów). Od podatków odliczane są również koszty opieki nad dzieckiem do 7 roku życia (np. koszty zatrudnienia opiekunki). Istnieje też cała gama ulg w postaci kredytu podatkowego, wynikająca z wydatków mieszkaniowych, szkolnych, ubezpieczeń, opłat związkowych, modernizacji w celu oszczędności energii itp.

Po drugie, już od 1921 roku funkcjonuje Karta Rodziny Licznej, uprawniająca do zniżek komunikacyjnych (30% dla rodziny z trójką dzieci, 40% z czwórką, 50% z piątką i 75% z szóstką i większą liczbą dzieci). Rodzice co najmniej piątki dzieci zachowują prawo do 30% takiej zniżki dożywotnio. Zniżki dotyczą także opłat za korzystanie z muzeów, obiektów sportowych, kin, niektórych firm handlowych.

Po trzecie, istnieje system świadczeń powszechnych, czyli przysługujących wszystkim rodzinom z dziećmi, bez względu na wysokość dochodów. Zasiłki przysługują na dzieci do 18 lat oraz do lat 20, jeżeli uczą się zawodu lub studiują. Rodzina otrzymuje 115 euro na pierwsze i drugie dziecko, 263 euro na trzecie, 411 na czwarte, 550 na piąte i 150 więcej na każde następne. Suma ta jest powiększana o 32 euro dla dzieci powyżej 11 roku życia i o 57 euro powyżej 16 roku życia.

Oprócz tego są dodatkowe świadczenia:

- dla rodzin mających troje lub więcej dzieci (jest to świadczenie zależne od dochodu rodziny),
- na dziecko poniżej 3 lat (zależy od dochodu rodziny, wypłacane od piątego miesiąca ciąży),
- zasiłek wychowawczy przysługujący rodzicowi, który przerywa pracę zarobkową w celu opieki nad drugim i kolejnym dzieckiem, wypłacany do chwili ukończenia przez nie 3 lat,
- na opiekę nad dzieckiem w domu (przysługuje na dzieci do lat 6 rodzicom pracującym i zatrudniającym osobę do opieki nad dzieckiem – obejmuje wynagrodzenie i składkę ubezpieczeniową),